

en de gezagvoerders van de schepen wordt verklaard, dat zij alleen vervoeren wat van de Compagnie is gekocht. [fol. 912] De groei van de rekening van het geroofde katoen en zink door de expeditie naar Ketsmanduwe van f 12.332, mag ten goede gebracht worden op de rekening van inkomsten en uitgaven van het voorafgaande jaar. Het stemt tevreden dat met de Engelsen een kartel tot uitwisseling van deserteurs is gesloten. In de periode 1 april 1760 tot eind maart 1761 liepen 8 man naar de Engelsen over en deserteerden 16 van de Engelsen naar de Compagnie. Het kartel en het gedrag van het bestuur, vermeld in de geheime brief van 10 april 1761, ten aanzien van deze bond- en geloofsgenoten de Engelsen, is prijzenswaardig. Een voorbeeld is ook het gedrag tegenover Zweedse kooplieden die daar kwamen handeldrijven. Het leidt tot een goede harmonie, veel beter dan in de brief van het voorafgaande jaar is gemeld. Zo kon een onbehoorlijke weigering van het Franse opperhoofd De Breancourt om vier deserteurs terug te geven, hoewel hij zich in een netelige positie ten opzichte van de Engelsen bevond, afgewezen worden. [fol. 913] Dit is beschreven in de al eerder genoemde brief van 10 april 1761, evenals de penibele financiële positie van de Engelsen. Op 19 augustus 1760 was besloten en in de brief van 18 oktober opgedragen, om de dubieuze schuld te Mokka van f 63.666,- in te vorderen. De gouverneur te Mokka eiste daarvoor, net zoals bij een eerdere gelegenheid, originele obligatie van het debet van de koninklijke kamer. Uit het besluit van 9 maart 1761 blijkt dat deze papieren ten laste van de nu geheel onvermogen debiteuren, op de secretarie te Batavia zouden berusten. Er is onderzoek naar gedaan, waaruit bleek dat de obligatie van de koninklijke kamer in 1747 met de expeditie naar Mokka van Pieter Hendrik van Nimweegen en Pieter van Jongstal zijn meegegeven. [fol. 914] Het bestuur is opgedragen er naar te zoeken, want ze zouden weleens door deze dienaren kunnen zijn teruggegeven aan het Suratse bestuur. Er is op aangedrongen de schuld van de oude Ahmadabadse makelaar van f 5850 en die van de gouverneur te Khambat Mumin Khan Bahadur van f 27379 in te vorderen. Deze en een nieuwe van de makelaar te Broach, Goverdhandas Girdhardas, van f 16.648 lijken dubieus. Het laatste krediet op leverantie heeft deze makelaar gebruikt om zijn crediteuren af te betalen. De middelen die het bestuur volgens de brief van 10 april had gebruikt, om deze vorderingen te incasseren zijn toepasselijk en met enig succes aangewend. In de brief van eind december 1760 is reeds gesproken over bestraffing van de radja van Ketsmanduwe. Dat had succes. Zoals reeds in de brief van 17 oktober vermeld, [fol. 915] vroeg de radja aan de directeur om het kantoor te Ketsmanduwe te heropenen. Het antwoord daarop staat in de Suratse resolutie van 31 januari 1761. Dat is goedgekeurd en het bestuur is gemachtigd naar bevind van zaken te handelen. Het kantoor moet met zo min mogelijk risico zo zuinig mogelijk ingericht worden. Men is daar gerust op, daar uit de genoemde resolutie en uit de gewone en geheime brief van 10 april blijkt dat met overleg en in belang van de Compagnie is gehandeld. Ten overvloede is in het geheime antwoord erop aangedrongen daarmee voort te gaan. Men had gewenst dat conform de brief van eind december 1760 het vertrek uit Ahmadabad gemeld had kunnen worden. [fol. 916] Uit de geheime brieven van het bestuur van 10 december 1760 en 10 april 1761 blijkt dat de stagnerende afzet van suiker dit heeft belemmerd. Van het restant op eind augustus 1760 van 39.149½ lb was in het voorjaar nog maar 16.000 lb verkocht. Andere belemmeringen zijn te vinden in de Ahmadabadse brief van 25 maart 1761, die is gevoegd bij de bundel met geheime brieven, in de geheime resolutie van 20 februari en in de brief naar Ahmadabad van 4 maart 1761. Hieruit blijkt dat alles is geprobeerd om het kantoor te sluiten. Op een verzoek van de nieuwe gouverneur en de zogenaamde kwart-invorderaar¹⁷ om de handel te hervatten, is afhoudend gereageerd. Toen is er ook bij hen op aangedrongen dat [fol. 917] de f 2162, die in 1758 en 1759 van de begeleiders van de karavaan was afgeperst, zou worden gerestitueerd. De facteur is opgedragen zich hiervoor in te zetten. Over de inlandse zaken meldt de brief van 1 april dat er aan het

17 Kwart-invorderaar, persoon die een heerlijkrecht van een kwart int.